

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A.Elmuurodov
2024 yil " " avgust

OZIQ-OVQAT VA SUVDAN KELIB CHIQADIGAN KASALLIKLAR
FANI BO'YICHA

SILLABUS

- Bilim sohasi:** 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
- Ta'lim sohasi:** 840000 – Veterinariya
- Mutaxassisligi:** 70840111– Favqulodda vaziyatlarda veterinariya nazorati va jamoat salomatligini saqlash

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Magistratura bo'limi
70840111 – Favqulodda vaziyatlarda
veterinariya nazorati va jamoat salomatligini
saqlash

Fan nomi:	<i>Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklar</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	OOSKChK1306
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Magistratura
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	40
Amaliy mashg'ulotlar	50
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklarni aniqlash, ularga o'z tezkor diagnoz qo'yish, kasalliklarning go'sht va go'sht mahsulotlari, sut va sut mahsulotlari, tuxum va tuxum mahsulotlari, asal hamda oqova va ko'lmak suvlar orqali tarqalishining oldini olish ishlarini hamda kasallikni tarqatuvchi omillar va hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik asoslari bilan tanishtirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar
2.	Patazitar va invazion kasalliklar
3.	Veterinariya sanitariyasi
4.	Ekologiya

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Ekologiya, salomatlik va kasbiy salomatlik, ekologik omillarning turlari, ularni odam va hayvonlar salomatligiga ta'siri haqida bilimga ega

	bo'lishlari kerak;
TN2	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklarni tarqalishi, etilogiyasi, epizootologiyasi, patogenezini va aniqlash usullarini bilishlari lozim;
TN3	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklarni xususiyatlaridan kelib chiqib, favqulodda vaziyatlarda strategik oldini olish chora-tadbirlarini ishlab chiqish hamda joriy etishda uslubiy yondoshishni bilishi kerak;
TN4	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklarni xususiyatlaridan kelib chiqib, favqulodda vaziyatlarda hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik asoslarida strategik qarshi kurash chora-tadbirlarini ishlab chiqish hamda joriy etishda uslubiy yondoshishni bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan infeksiyon kasalliklarni epizootologik ma'lumotlari, klinik belgilari, patanatomik o'zgarishlari va laboratoriya tekshish natijalari asosida aniqlay oladi;
TN6	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan invazion kasalliklarni epizootologik ma'lumotlari, klinik belgilari, patanatomik o'zgarishlari va laboratoriya tekshish natijalari asosida aniqlay oladi;
TN7	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklarda favqulodda vaziyatlarda strategik oldini olish chora-tadbirlar rejalariga baho bera oladi;
TN8	Oziq-ovqat va suvdan kelib chiqadigan kasalliklarni xususiyatlaridan kelib chiqib, favqulodda vaziyatlarda hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik asoslarida strategik qarshi kurash chora-tadbirlarini ishlab chiqish hamda joriy etishda uslubiy yondoshishni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Ekologiya va salomatlik asoslari. Abiotik va biotik omillar va salomatlik
M2	Oziq-ovqatdan kelib chiqadigan yuqumli kasalliklar. Kuydirgi
M3	Qorason
M4	Bradztot, infeksiyon enterotoksemiya
M5	Tuyalar o'lati
M6	Tulyaremiya
M7	Echinokokkoz
M8	Trixinellyoz
M9	Manqa
M10	Tripanomoz
M11	Difilobotrioz
M12	Xlamidiaz
M13	Sut va sut mahsulotlaridan kelib chiqadigan kasalliklar. Oqsil
M14	Brutsellyoz
M15	Esherixioz

M16	Streptokokkoz, stafilokokkoz
M17	Tuxum va tuxum mahsulotlari, asaldan kelib chiqadigan kasalliklar. Pasterellyoz
M18	Salmonellyoz
M19	Oqova va ko'lmak suvlardan kelib chiqadigan yuqumli kasalliklar. Leptospiroz
M20	Vabo
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Kuydirgi kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A2	Qorason kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A3	Tularemiya kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A4	Tuberkulyoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik.
A5	Brutsellyoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A6	Xlamidioz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A7	Leptospiroz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A8	Esherixioz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A9	Pasterellyoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A10	Salmonellyoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A11	Streptokokkoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A12	Stafilokokkoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A13	Amerika chirish kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A14	Vabo kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A15	Manqa kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A16	Oqsil kasalligini aniqlash, oldini olish, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A17	Rikketsioz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A18	Tuyalar o'lati kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik

Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklar" kafedrasini
Taqrizchilar:	1. Vaxidova A.M. - Samarqand davlat tibbiyot universiteti "Mikrobiologiya, virusologiya va immunologiya" kafedrasini dotsenti, b.f.n. 2. Narzullayev S. - Sharof Rashidov nomidagi Samargand davlat universiteti Biokimyo instituti Zoologiya kafedrasini dotsenti, b.f.f.d.(PhD).

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari" kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i R.Ro'ziqulov
Magistratura bo'lim boshlig'i K.X.O'roqov
Kafedra mudiri Z.B.Mamatova
Tuzuvchi Z.B.Mamatova

A19	Opistorxoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik.
A20	Exinokokkoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A21	Teniarinxoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A22	Difilobotrioz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A23	Tripanomoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik
A24	Toksoplazmoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik.
A25	Trixinellyoz kasalligini aniqlash, oldini olish, hayot faoliyati xavfsizligi, kasbiy salomatlik

Mustaqil ta'lim (MT)		90 soat
1.	Salomatlikka ta'sir ko'rsatuvchi umumiy omillar	3
2.	Ekologik muammolarning organik olamga ta'siri	3
3.	Abiotik omillarni odamlar va hayvonlar salomatligiga ta'siri	3
4.	Biotik omillarning o'zaro ta'sir mexanizmi	3
5.	Kuydirgi	3
6.	Qorason	3
7.	Bradzot	3
8.	Infektsion enterotoksemiya	3
9.	Tuyalar o'lati	3
10.	Botulizm	3
11.	Tulyaremiya	3
12.	Aueski kasalligi	3
13.	Trixinillyoz	3
14.	Teniarinxoz	3
15.	Sarkosiztoz	3
16.	Opistorxoz	3
17.	Exinokokkoz	3
18.	Oqsil	3
19.	Brutsellyoz	3
20.	Listerioz	3
21.	Xlamidioz	3
22.	Esherixioz	3
23.	Streptokokkoz	3
24.	Staphylokokkoz	3
25.	Pasterellyoz	3
26.	Salmonellyoz	3
27.	Amerika chirish kasalligi	3
28.	Aspergillyoz	3

29.	Leptospiroz	3
30.	Vabo	3

Asosiy adabiyotlar	
1.	Sultonov P.S. Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish assoslari. Darslik. Toshkent, 2007 yil
2.	Salimov X.S., Qambarov A.A. Epizootologiya. Darslik. Toshkent, 2016 yil.
3.	Д.П.Никитина, А.И.Зайченко. Помощник санитарного врача и эпидемиолога. Справочник. Москва 1990 год
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasi 75-sessiyasida soʻzlagan nutqini oʻrganish va keng jamoatchilik oʻrtasida targʻib qilish. Oʻquv qullanma. Toshkent, “Ma’naviyat” NMIU, 2021. – 280 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi Oʻzbekistonda erkin va farovon yashaylik. “Toshkent, “Tasvir” nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy gʻoyamizning poydevoridir. Toshkent, “Tasvir” nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi Oʻzbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, “Oʻzbekiston” nashriyoti, 2022. – 416 b.
5.	Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi PF-5696 son Farmoni.
6.	Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish toʻgʻrisida”gi PQ-187-son qarori.
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz -Oʻzbekiston Respublikasi hukumat portal.
2.	www.lex.uz -Oʻzbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari Maʼlumotlari milliy bazasi
3.	www.Ziyonet.uz .
4.	www.veterinariya.medsinasi.uz
5.	www.sea@mail.net21.ru
6.	www.veterinary@actavis.ru

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy

xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	Z.B.Mamatova – SamDVMCHBU, "Parranda, baliq, asalari va mo'ynali hayvonlar kasalliklari" kafedrasini mudiri, dotsent, veterinariya fanlari nomzodi.
E-mail:	mzb360@mail.ru